

DZIENNIK URZĘDOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Katowice, dnia 27 maja 2024 r.

Poz. 3915

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR NPII.4131.1.417.2024 WOJEWODY ŚLĄSKIEGO

z dnia 23 maja 2024 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609 ze zm.)

stwierdzam nieważność

uchwały Nr XCVIII/1407/24 Rady Miejskiej w Zawierciu z dnia 17 kwietnia 2024 r. w sprawie ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego przysługującego strażakom ratownikom OSP oraz kandydatom na strażaka ratownika OSP za uczestnictwo w działaniu ratowniczym, akcji ratowniczej, szkoleniu lub ćwiczeniu organizowanym przez Państwową Straż Pożarną, Gminę Zawiercie lub inne uprawnione podmioty, w części określonej w:

- 1) tytule uchwały w zakresie wyrażenia: „oraz kandydatom na strażaka ratownika OSP”,
- 2) § 1 uchwały w zakresie wyrażenia: „oraz kandydatom na strażaka ratownika OSP”,

jako sprzecznej z art. 15 ust. 2 w zw. z ust. 1 i ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o ochotniczych strażach pożarnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 233), dalej jako: „ustawa”.

Uzasadnienie

Na sesji w dniu 17 kwietnia 2024 r. Rada Miejska w Zawierciu przyjęła uchwałę Nr XCVIII/1407/24 w sprawie ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego przysługującego strażakom ratownikom OSP oraz kandydatom na strażaka ratownika OSP za uczestnictwo w działaniu ratowniczym, akcji ratowniczej, szkoleniu lub ćwiczeniu organizowanym przez Państwową Straż Pożarną, Gminę Zawiercie lub inne uprawnione podmioty.

W podstawie prawnej uchwały wskazano m.in. art. 15 ust. 1 i 2 ustawy.

Wskazana uchwała została doręczona organowi nadzoru w dniu 23 kwietnia 2024 r.

W toku badania legalności przedmiotowej uchwały organ nadzoru uznał, iż we wskazanej części jest ona niezgodna z prawem.

Zgodnie z przepisem art. 15 ust. 1-2 ustawy:

1. Strażak ratownik OSP, który uczestniczył w działaniu ratowniczym, akcji ratowniczej, szkoleniu lub ćwiczeniu, otrzymuje, niezależnie od otrzymywanego wynagrodzenia, ekwiwalent pieniężny.

1a. Ekwiwalent pieniężny otrzymują również:

- 1) kandydat na strażaka ratownika OSP, o którym mowa w art. 9 ust. 2 pkt 1,
 - 2) strażak ratownik OSP, który brał udział w działaniach, o których mowa w art. 3 pkt 7
- stosownie do posiadanych przez gminę środków finansowych.

2. Wysokość ekwiwalentu pieniężnego ustala, nie rzadziej niż raz na 2 lata, właściwa rada gminy w drodze uchwały. Wysokość ekwiwalentu pieniężnego nie może przekraczać 1/175 przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego brutto, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1251 i 1429) przed dniem ustalenia ekwiwalentu pieniężnego. Ekwiwalent pieniężny nalicza się za każdą rozpoczętą godzinę liczoną od zgłoszenia wyjazdu z jednostki ochotniczej straży pożarnej lub gotowości do wyjazdu w celu realizowania zadań, o których mowa w art. 3 pkt 7, bez względu na liczbę wyjazdów w ciągu jednej godziny, a w przypadku kandydata na strażaka ratownika OSP – za każdą rozpoczętą godzinę szkolenia. Ekwiwalent pieniężny jest wypłacany z budżetu właściwej gminy.

W § 1 uchwały Rada Miejska postanowiła, że: *Ustala się ekwiwalent pieniężny przysługujący strażakom ratownikom OSP oraz kandydatom na strażaka ratownika OSP:*

- w wysokości 18 PLN (słownie: osiemnaście złotych) za każdą rozpoczętą godzinę udziału w działaniu ratowniczym lub akcji ratowniczej,

- w wysokości 8 PLN (słownie: osiem złotych) za każdą rozpoczętą godzinę udziału w szkoleniu lub ćwiczeniu organizowanym przez Państwową Straż Pożarną, Gminę Zawiercie lub inne uprawnione podmioty.

Z przyjętej regulacji wynika, że zarówno strażak ratownik OSP, jak i kandydat na strażaka ratownika OSP otrzymywać będzie ekwiwalent pieniężny za uczestnictwo w działaniu ratowniczym, akcji ratowniczej, szkoleniu lub ćwiczeniu. Powyższe jest niezgodne z art. 15 ust. 1 i 1a ustawy. Z przytoczonych przepisów wynika, że ekwiwalent pieniężny, niezależnie od otrzymywanego wynagrodzenia otrzymuje strażak ratownik OSP, który uczestniczył w *działaniu ratowniczym, akcji ratowniczej, szkoleniu lub ćwiczeniu*. Z kolei w odniesieniu do kandydata na strażaka ratownika OSP, który ukończył 18 lat, a nie ukończył 65 lat, i który jest uczestnikiem szkolenia podstawowego przygotowującego do bezpośredniego udziału w działaniach ratowniczych, dopuszczalne jest aby otrzymywał ekwiwalent pieniężny jedynie za udział w szkoleniu podstawowym. Nadmienić przy tym trzeba, że jest to zadanie fakultatywne, bowiem ustawodawca uzależnia je od posiadanych przez gminę środków finansowych.

Powołane wyżej przepisy nie przewidują zatem wypłaty z budżetu gminy ekwiwalentu pieniężnego, o którym mowa w art. 15 ust. 1 ustawy, kandydatom na strażaka ratownika OSP, a jedynie strażakom ratownikom OSP. Wskazać w tym miejscu należy, że ustawodawca rozróżnia strażaka ratownika od kandydata na strażaka ratownika, czemu dał wyraz w art. 8 i art. 9 ust. 2 ustawy. Tym samym rozróżnił też sposób ustalania ekwiwalentu pieniężnego ww. podmiotom. Rada Miejska w Zawierciu przyznając i określając w § 1 uchwały wysokości ekwiwalentu dla kandydatów na strażaków ratowników OSP za uczestnictwo w działaniu ratowniczym, akcji ratowniczej i ćwiczeniach przekroczyła zatem zakres delegacji ustawowej zawartej w art. 15 ust. 2 w zw. z ust. 1 i 1a ustawy.

Należy podkreślić, że przedmiotowa uchwała stanowi akt prawa miejscowego. Zgodnie z zasadą praworządności, wyrażoną w art. 7 Konstytucji RP, organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa, co oznacza zakaz domniemania kompetencji, zaś normy kompetencyjne powinny być interpretowane w sposób ścisły i literalny. W konsekwencji przekroczenie granic upoważnienia ustawowego lub jego niewypełnienie przez radę gminy przy podejmowaniu uchwały powinno być traktowane jako istotne naruszenie prawa, skutkujące nieważnością uchwały odpowiednio: w zakresie, w którym przekroczone przyznane kompetencje albo w całości. Przekroczenie granic upoważnienia ustawowego stanowi m. in. modyfikacja przepisów ustawy, która może wypaczyć ich sens. Trzeba bowiem liczyć się z tym, że zmodyfikowany przepis będzie interpretowany w kontekście uchwały, co może spowodować całkowitą lub częściową zmianę intencji prawodawcy (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego Órodek Zamiejskowy w Lublinie z dnia 28 lutego 2003 r., sygn. akt I SA/Lu 882/02; wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 30 września 2009 r., sygn. akt II OSK 1077/09 oraz z dnia 7 kwietnia 2010 r., sygn. akt II OSK 170/10; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 15 stycznia 2013 r., sygn. akt IV SA/Gl 391/12; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi z dnia 8 lutego 2017 r., sygn. akt III SA/Łd 35/17; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z dnia 12 lutego 2020 r., sygn. akt III SA/Wr 555/19, publ. Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych).

Rada, realizując ustawowe upoważnienie, nie może więc w sposób dowolny modyfikować przepisu rangi ustawowej ani też przekraczać delegacji ustawowej. Działanie takie w istotny sposób narusza art. 15 ust. 2 ustawy.

Mając powyższe na uwadze, stwierdzenie nieważności uchwały Nr XCVIII/1407/24 Rady Miejskiej w Zawierciu z dnia 17 kwietnia 2024 r. w sprawie ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego przysługującego strażakom ratownikom OSP oraz kandydatom na strażaka ratownika OSP za uczestnictwo w działaniu ratowniczym, akcji ratowniczej, szkoleniu lub ćwiczeniu organizowanym przez Państwową Straż Pożarną, Gminę Zawiercie lub inne uprawnione podmioty – w części określonej na wstępie, należy uznać za uzasadnione i konieczne.

Pouczenie:

Stwierdzenie nieważności uchwały, zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa, w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze służy skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach, za pośrednictwem Wojewody Śląskiego, w terminie 30 dni licząc od dnia doręczenia rozstrzygnięcia.

z up. Wojewody Śląskiego
Zastępca Dyrektora Wydziału Nadzoru Prawnego

Iwona Andruszkiewicz